

برمدار اخلاق و انصاف

یادنامه دکتر محمد رضا سعیدی

www.ketab.ir

مؤسسه انتشارات علمی
دانشگاه صنعتی شریف

بر مدار اخلاق و انصاف (یادنامه دکتر محمدرضا سعیدی)

گردآورنده: حسین شاهرخ

ویراستار: هنگامه بصیرت، محمدجواد شاکر

صفحه‌آرایی: استودیو صفحه‌آرایی آرنگ (ندا منصوری)

عکاس جلد: مهرداد خلیل‌ده

ناشر: مؤسسه انتشارات علمی دانشگاه صنعتی شریف

چاپ اول: ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰

بها: ۱۰۰۰۰۰۰ ریال

حق چاپ برای مؤسسه انتشارات علمی دانشگاه صنعتی شریف محفوظ است.

ISBN 978-964-208-252-0

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۸-۲۵۲-۰

آماده‌سازی کتاب را مؤلف انجام داده است.

تلفن: ۶۶۰۱۳۱۳۹-۶۶۱۶۴۰۷۲-۶۶۱۶۴۰۷۰

فروش اینترنتی: book.sharif.ir

دفتر مرکزی: خیابان آزادی - دانشگاه صنعتی شریف

پست الکترونیکی: publishing@sharif.ir

موضوع: Chemists-Iran-Biography

موضوع: مدرسان - ایران - قرن ۱۴ - سرگذشتنامه

موضوع: college teachers- Iran - 20th century-biography

شناسه افزوده: دانشگاه صنعتی شریف، موسسه انتشارات علمی

شناسه افزوده: sharif university of technology, Institute of Scientific publications

رده بندی کنگره: QD22

رده بندی دیویی: ۵۴۰/۹۲

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۴۵۵۳۷

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

سرشناسه: شاهرخ، حسین ۱۳۴۲

عنوان و نام‌پدیدآور: بر مدار اخلاق و انصاف (یادنامه دکتر محمدرضا سعیدی)، حسین شاهرخ

مشخصات نشر: تهران، دانشگاه صنعتی شریف، مؤسسه انتشارات علمی ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۲۱۸ ص.: مصور (رنکی).

شابک: 978-964-208-252-0

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: سعیدی، محمدرضا، ۱۳۲۳-۱۳۹۹

موضوع: شمیم‌داتان - ایران - سرگذشتنامه

فهرست مطالب

صفحه

عناوین

سرمقاله

خیال حوصله بحر می‌پزد می‌باشد چه‌هاست در سر این قطره محال‌اندیش ۱۳
یادداشت رئیس دانشگاه صنعتی شریف

منشأ خیر و برکت در تمام دوران زندگی ۱۵

زندگی‌نامه مرحوم دکتر محمدرضا سعیدی در یک نگاه ۱۷

سایر دستاوردها و خدمات مرحوم دکتر محمدرضا سعیدی ۱۹

زندگی‌نامه ، دستاوردها و خدمات

دوران مدرسه و دانشگاه تهران ۲۰

اشتغال در دانشگاه اهواز ۲۲

دوران دانشجویی در آمریکا ۲۳

دوران خدمت در دانشگاه صنعتی اصفهان ۲۷

دوران خدمت در دانشگاه صنعتی شریف ۳۰

مصاحبه‌ها

وقف جوانان وطن ۳۷

هیچ‌گاه هم‌رنگ جماعت نشد ۴۳

بسیار صادق، بسیار دوست‌داشتنی و بسیار متواضع..... ۵۱

در کلام همکاران و دوستان

- آرامش و اعتدال مثال‌زدنی..... ۶۵
- مبادی آداب و به دور از تندروی..... ۶۷
- مرد کارهای بزرگ و طاقت‌فرسا..... ۶۹
- چگونه زیستن در دنیای مدرن..... ۷۳
- آغوش باز یک خانواده صمیمی..... ۷۵
- سربه‌زیر، چون درختی پربار..... ۷۷
- در رثای رادمردی بزرگ، و دلسوزی متعهد..... ۷۹
- سعیدیا مرد نکونام نمیرد هرگز مرده آن است که نامش به نکویی نبرند..... ۸۱
- ایمان عمیق، آرامش عمیق..... ۸۴
- امام جماعت نماز وحدت..... ۸۵
- هرگز گمان مبر که زیاد تو غافلم گر گشته‌ام خموش خدا داند و دلم..... ۸۶
- انسانم آرزوست..... ۹۰
- ۳۲ کتاب در ۳۳ سال..... ۹۲
- غرض نقشی‌ست کز ما باز ماند که هستی را نمی بینم بقایی..... ۹۴
- زنده و جاوید ماند هر که نکونام زیست..... ۹۷
- دقیق و پیگیر..... ۹۹
- ریاست دانشگاه در اوج تنش‌ها..... ۱۰۰
- شفاف زیست و شفاف گفت و شفاف رفت..... ۱۰۳
- مرد میدان آموزش و پژوهش و علم و اجرا..... ۱۰۵
- استاد دیروز، امروز و فردا..... ۱۰۸
- اجتناب از تقدس‌مآبی و ظاهرگرایی در عین تعهد دینی..... ۱۰۹
- دقت نظر مثال‌زدنی در نقل قول..... ۱۱۱
- فقدان محسوس انسانی شایسته و والا..... ۱۱۴
- از شمار دو چشم یک تن کم وز شمار خرد هزاران بیش..... ۱۱۵
- همراه با همکاران و دوستان..... ۱۱۷

در کلام دانشجویان

- هر چیزی خواستی بگو من برایت تهیه می‌کنم..... ۱۲۵
- روش خوبی بود..... ۱۲۶

- هر چه خوبان همه دارند، ایشان یک جا داشت ۱۲۸
- آدم‌هایی که باید از روی زندگی‌شان مشق نوشت ۱۲۹
- هم احترام خانم‌ها و هم ملاحظه آقایان ۱۳۱
- احترام و ارزش برای دانشجو ۱۳۳
- قرعه‌کشی برای انتخاب استاد راهنما ۱۳۴
- استاد راهنمای زندگی ۱۳۸
- دقیق و مسئولیت‌پذیر ۱۴۰
- من متولد ۴۵ هستم ۱۴۲
- ادب و تواضع در برابر قرآن ۱۴۵
- از همکاری تا شاگردی ۱۴۶
- دیگر با من حرف نزن! ۱۴۷
- عالم فرهیخته و باوقار ۱۴۸

همراه با دانشجویان ۱۵۱

- حدیث یک عمر همراهی ..... ۴۴ سال زندگی، ۴۴ سال همراهی، ۴۴ سال درس ۱۵۵

در کلام فرزندان

- تا وقتی پدر هست، پشت آدم گرم است ۱۹۹
- رفیقی که رفت و حال هجرانی که ماند ۲۰۲
- تشکر و لطف بابت کوچک‌ترین کمک‌ها و خدمات ۲۰۵
- همراه با خانواده ۲۰۷

خیال حوصله بحر می‌پزد هیات چه‌هاست در سر این قطره محال اندیش

حسین شاهرخی

سال ۱۳۶۶ زمانی که کودکی خردسال بودم، در کوی اساتید دانشگاه صنعتی اصفهان با مردی آشنا شدم که یکی از تأثیرگذارترین انسان‌ها در زندگی‌ام شد. هفته‌ای یک‌بار جلسه تفسیر قرآن در منزل اساتید برگزار می‌شد. معمولاً بچه‌ها را در این زمان در خانه‌ای دیگر می‌بردند. من اما با جواهرش فراوان با پدرم در این جلسات شرکت می‌کردم. اولین دیدار من با استاد فقید، مرحوم دکتر محمدرضا سعیدی در بین جلسات هفتگی بود. مردی بلندبالا، زیبارو و صاحب چشمانی که با نگاهی تا عمیق وجودم نفوذ می‌کرد.

مرحوم استاد سه پسر داشت و ما هم سه برادر بودیم. ارتباط خانوادگی ما با ایشان از چند سال قبل از تولدم شروع و تا امروز ادامه دارد. پس از انتقال پدرم به تهران و شروع کار ایشان در دانشگاه صنعتی شریف و هم‌زمانی این امر با آمدن مرحوم دکتر سعیدی به تهران، ارتباط ما بیشتر و بیشتر شد. توفیق سی‌ویک سال در محضر این مرد بزرگ و موانست با او تا واپسین روزهای عمر پر برکتش نعمتی است که خدای کریم را شاکر آن هستم.

دکتر سعیدی مدارای وجوه شخصیتی ممتازی بود که بیان آن و ادای حق مطالب از آینده چون منی بر نمی‌آید. مراتب علمی ایشان موضوعی است که اهل فن و اصحاب

اندیشه در این مجموعه و دیگر محافل علمی درباره آن بسیار سخن گفته‌اند، اما آنچه او را در نظر بنده بزرگ جلوه می‌داد، مکارم اخلاق و تهذیب نفس ایشان است. دکتر سعیدی یک مسلمان واقعی بود، بدون هیچ نمود متظاهرانه‌ای. از اعماق جاننش به خدا باور داشت و این مهم در تمام شئون زندگی‌اش ظهور و بروز داشت. در مقوله حق الناس و سواس مثال زدنی داشت. در نقل قول از افراد بسیار محتاط بود. هیچ‌گاه ندیدم از احدی بدگویی کند. در انجام واجبات و ترک محرمات تقید ویژه‌ای داشت. مهربان بود و متواضع و فروتن. هرگاه از او سوالی می‌شد، با نهایت دقت و به دور از هرگونه فضل‌فروشی پاسخ می‌داد.

سال آخر عمر او که با شدید گرفتن بیماری و همه‌گیری ویروس کرونا و به تبع آن محدودیت‌های دیدار حضوری همراه بود، هرگاه در تماس تلفنی با ایشان جویای احوالش می‌شدیم، با صدایی آرام و پر از امید آبرام می‌فرمود. رفتن او برای هر کسی که حتی یک‌بار توفیق دیدارش را یافته بود، سخت و دشوار است.

پس از پرواز این استاد اخلاق و اسطوره مثال‌زدنی بر آن شدیم تا با گردآوری مجموعه‌ای، یاد و خاطره‌اش را گرامی بداریم. آنچه پیش روی شماست با همکاری خانواده مرحوم دکتر سعیدی، دوستان، همکاران و شاگردان اوست. انتخاب افراد برای بیان خاطرات و روایت زندگی او بر عهده این کمترین بوده است و لذا از تمام کسانی که نتوانستیم برای جمع‌آوری مطالب از نظرات‌شان استفاده کنیم، پیشاپیش عذر خواهیم. هزینه تهیه این مجموعه از سوی خانواده مرحوم دکتر سعیدی تامین شده است. در خاتمه بر خود فرض می‌دانم تا از حمایت‌های معنوی همه کسانی که در تهیه و نشر این اثر ما را یاری دادند، تشکر نمایم. از درگاه خداوند کریم برای روح بلند استاد و پدر معنوی‌ام علو درجات را مسئلت می‌نمایم.